

Формування у учнів високої пізнавальної активності на підставі творчої співпраці вчителя та учнів на уроках правознавства та в позаурочний час.

**Узагальнення досвіду роботи
викладача основ правознавства ЗОШ №5
м.Костянтинівка Донецької області
Колеснікової Тетяни Володимирівни**

Національна доктрина розвитку школи відповідно до Болонського процесу інтеграції освіти України у європейський простір ставить перед вчителем завдання **створити для учнів умови, які б сприяли максимальному самовизначенню та самовияву особистості.**

Нова концепція освіти потребує впровадження нових методів викладання й нових творчих підходів в організації вивчення учнями учбових предметів.

В повній мірі це стосується і викладання курсу правознавства в загальноосвітній школі.

Правознавство викладаю більше 30 років. За цей час накопичено певний досвід роботи по формуванню правової культури та громадської активності учнів.

В останні роки у вітчизняній науково-методичній літературі з'явилося багато публікацій щодо впровадження нових методик і передового педагогічного досвіду. Знайомство з передовим педагогічним досвідом сприяє вдосконаленню роботи викладача

Слід відмітити праці:

1. Караваєвої О. Я., заслуженого вчителя України, керівника товариства "Правознавець" гімназії №143 м.Київа - "Організація позаурочної роботи з правознавства в школі. Навчально-методичний посібник". - Харків, 2008. - 143с.

2. Розробку дидактичних матеріалів до практичного курсу правознавства для 9 класу за програмою 12 річної школи. Автор Бізбіз Тетяна Олександрівна: Правознавство. Практичний курс.

Дидактичні матеріали. - Харків, 2009. - 112с.

3. Корисними є розробки окремих тем і методик, наприклад:

- Адміністративне право як засіб формування життєвої компетенції учнів // Науково-методичний журнал Історія та правознавство, № 16-18, червень 2009 р. Автор Матвійчук О., школа №2 м.Конотоп, Сумської області;

- Експрес-опитування на уроках правознавства // Історія та правознавство, № 31, листопад 2008 р., Буланов Ю.І.;

- Роль творчих завдань з правознавства у формуванні компетентності учнів // Історія та правознавство, № 28, жовтень 2008 р.: Солдатенко Л.Є.

Тема мого досвіду "Формування у учнів високої пізнавальної активності на підставі творчої співпраці вчителя та учнів на уроках правознавства та в позаурочний час."

Цієї теми торкалися у різному ступені:

Борзенкова Т. А., заступник директора гімназії № 136 м.Києва - "Система роботи з обдарованими і здібними учнями";

Солдатенко Л.Є., Донецький профільний ліцей № 135 - "Роль творчих завдань з правознавства у формуванні компетентності учнів";

Антіпова С.А., вчитель ЗОШ № 37 м.Дніпродзержинськ Дніпропетровської області - "Застосування інтерактивних технологій на уроках права".

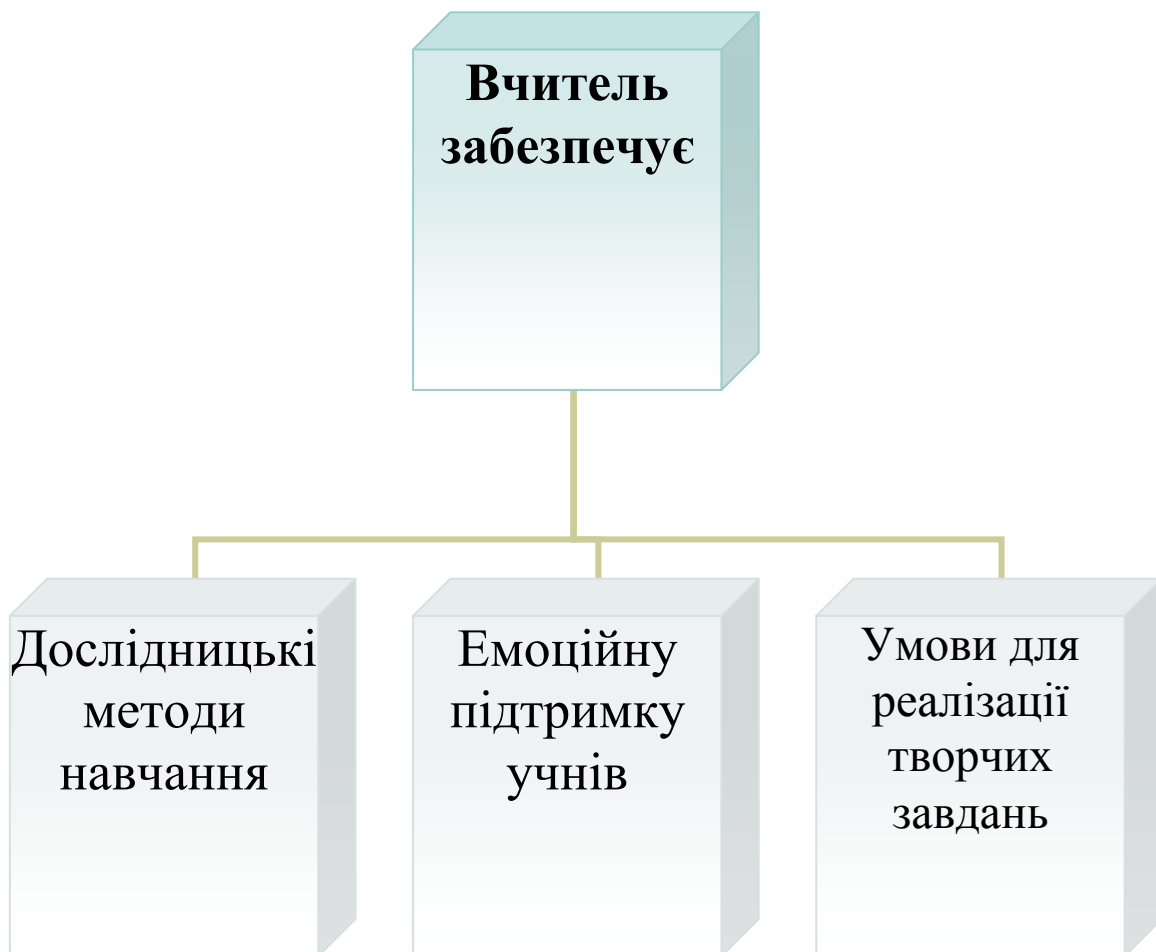
Мета викладання курсу "Основ правознавства" є формування правової культури, правомірної поведінки та громадянської активності школярів.

Для досягнення цієї мети вважаю найголовнішим необхідність формування у учнів високої пізнавальної активності на підставі творчої співпраці вчителя та учнів на уроках та в позаурочний час. Головне, щоб ця робота носила системний характер.

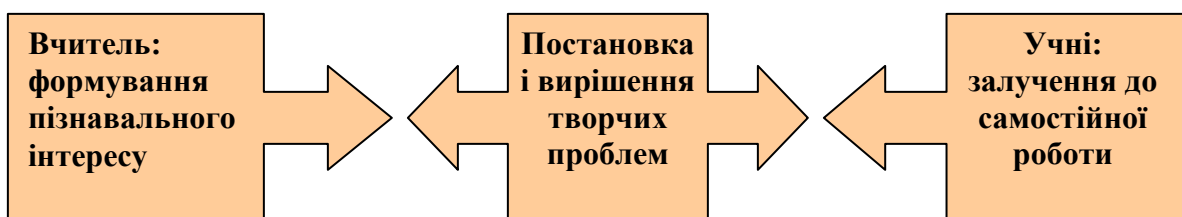
В своїй роботі з правознавства виходжу з того, що **всі діти мають творчий потенціал**. Задача вчителя створити умови для його розвитку.

На шляху розвитку пізнавальної і творчої активності учнів на уроках правознавства і поза його межами:

Процес творчої співпраці вчителя та учнів можна уявити за такою схемою:

Протягом навчального року використовую різноманітні стратегії в процесі формування пізнавальної активності до права.

СТРАТЕГІЇ

Формування пізнавального інтересу до права розпочинається вже на перших уроках з курсу.

Спочатку методом анкетування проводжу опитування учнів з метою виявлення змісту правових уявлень та інтересів. Потім - розбивку на творчі групи за інтересами для поглибленого вивчення окремих галузей права. Це дає можливість на наступних стадіях проводити обмін інформацією, обговорення, дебати, засідання дискусійного клубу.

Одразу ж разом з учнями розпочинаємо складати папки особистих досягнень (портфолію). Робота над папками проводиться на протязі учбового року.

До портфолію входять:

коротка довідка про учня

словникова робота з права

перелік проблем, які цікавлять учня

робота над даними проблемами (реферати, есе, доповіді, повідомлення)

копії необхідних нормативно-правових актів

перелік інтернет-ресурсів

коментарі учня (що вдалося, що не виходить, що хотілось б розв'язати)

матеріали ЗМІ з учнівським аналізом

інтерактивні завдання, розроблені учнем

Перевіряю портфоліо раз на місяць. Учні звітують про здобутки.

Дуже детально обговорюємо з учнями проблеми та недоліки, оскільки саме останні є майбутніми можливостями.

Що дає робота з портфоліо? Навчання стає глибоким і знання зберігаються надовго, у більшості учнів формується успішно правова культура. При цьому діти навчаються з задоволенням, творчо вирішуючи навчальні проблеми.

Рекомендації щодо роботи з портфоліо на уроках правознавства, розроблені мною, використовують й учителя інших предметних циклів (Додаток 1).

Подальший розвиток пізнавального інтересу до права і творчої активності учнів здійснюється на уроках шляхом забезпечення дослідницьких методів навчання. Це - реферативна робота, проведення учнями щотижневих правових інформацій на основі вивчення матеріалів періодичного друку, складання словника правових термінів, конспектування юридичної літератури і т. інше. **Але ж, вважаю найефективнішим засобом сьогодні, що реально зможе допомогти вчителю досягти поставленої мети в опануванні учнями матеріалу з правознавства, є саме використання комп'ютерних технологій.**

В останній час за допомогою комп'ютерної техніки сумісно з учнями впроваджую інтерактивні технології навчання.

Мною розроблені і проведені уроки з використанням мультимедійних засобів. (Див.: Розробки уроків)

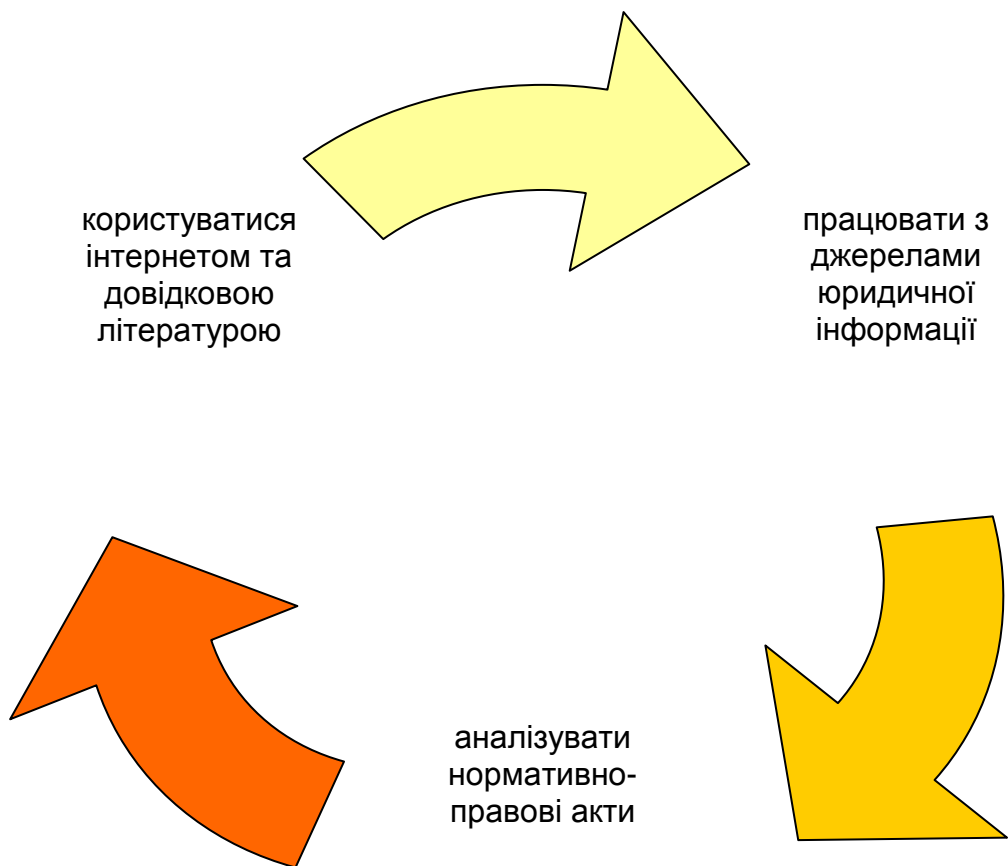
Як вже сказано, формування у учнів пізнавального інтересу до права, розпочинається на уроці. **Але ж для того, щоб процес навчання набув**

характеру творчої діяльності учнів, вихід за межі уроку стає необхідною складовою співпраці вчителя та учнів.

Саме тому я приділяю особливу увагу розробці з учнями творчих проектів з суспільно-правових тем.

Проектна діяльність розвиває вміння:

Протягом поточного навчального року творчою групою учнів був проведений за окремим завданням пошук в інтернеті веб-сайтів і складено каталог інтернет-ресурсів з правової тематики (Додаток 2).

Цікаво, що теми власних проектів пропонують самі учні і ці теми є, як правило, відгуком на проблеми життя сучасної України.

Так, вивчаючи тему "Що таке конституція", учні запропонували провести дослідження процесу обговорення в українському суспільстві внесення змін до діючої Конституції України.

Згодом це вилилося в організацію і проведення в школі науково-практичної конференції з теми "Конституція України" . Була виділена організаційна група, яка взяла на себе здійснення загальношкільного проекту з даної теми (Див.: Розробка позаурочного заходу). Головний результат - сформованість плеяди творчих активних учнів, які придбали здібності активно вирішувати проблеми, актуальні у суспільстві саме зараз.

Заслуговує уваги і така форма роботи з правової освіти, як дебати. Вже кілька років в школі працює дискусійний клуб "Право і суспільство". Саме в клубі учні проходять навчання інтелектуальною дією. Кожна дебатна команда створює свій міні-проект, робота над яким носить характер творчої співпраці учителя та учнів. Результатом є швидке зростання й саморозвиток учнів. Підтвердження цьому - дебати на тему "Школа - це територія демократичного правового простору" (Додаток 3).

Виходячи з одного із завдань курсу правознавство - "прищепити дев'ятикласникам інтерес до права, заохотити їх до свідомого

використання, застосування й дотримання правових норм", - не можу не зупинитися на такій формі роботи, як проведення тижня з права. **Правові тижні стали традицією школи.** В них приймають участь всі класи: від початкових до випускних.

Характер тижні мають творчий, в цей час різко зростає інтерес до права, відбувається розвиток пошукової діяльності учнів. Це є практична реалізація особистісно-орієнтованого підходу до навчання.

В результаті в школі, взагалі, зростає повага до закону, правомірної поведінки, зростає інтерес до самого предмета «Правознавство» (Додаток 4).

Таким чином, будь-який найскладніший предмет, а правознавство є зовсім непростим для учнів, можна зробити цікавим та навіть захоплюючим для учнів. Досягнути найвищої ефективності в викладанні існуючого шкільного курсу права можна поєднавши традиційні та інноваційні методи навчання на основі творчої співпраці з учнями.

Мій досвід у цьому напрямку обговорювався на методичному об'єднанні учителів права, окремі рекомендації застосовуються молодими вчителями міста, для яких був проведений відкритий урок.

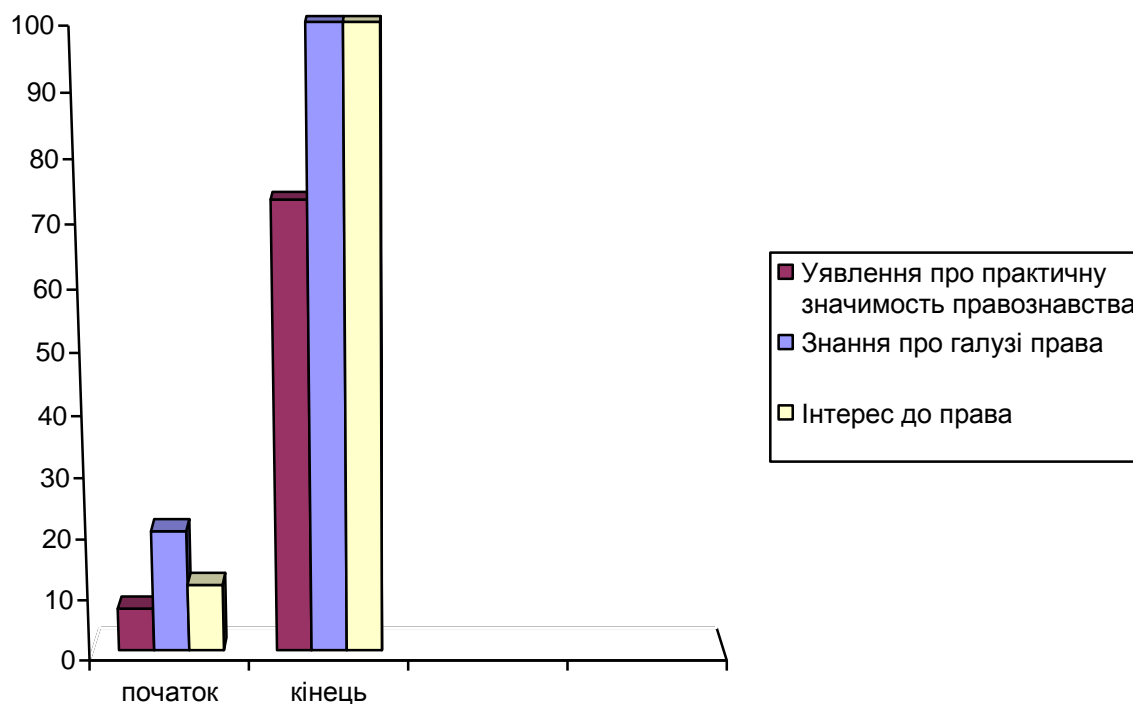
Що дає накопичений досвід особисто мені, які його практичні результати? По-перше, - активна творча співпраця з учнями підвищує пізнавальний інтерес до предмету, що значно полегшає його викладання.

По-друге, сприяє більш глибокому й ефективному засвоєнню практичних навичок правової культури, що важливо для формування активної громадянської позиції учнів.

Результатом роботи є поява інтересу до права і розуміння важливості правових знань. Це підтверджується результатами проведеного анкетування.

Так, на початок і на кінець вивчення курсу основ правознавства у учнів 9 класу виявлено (за даними минулого року):

Висновки:

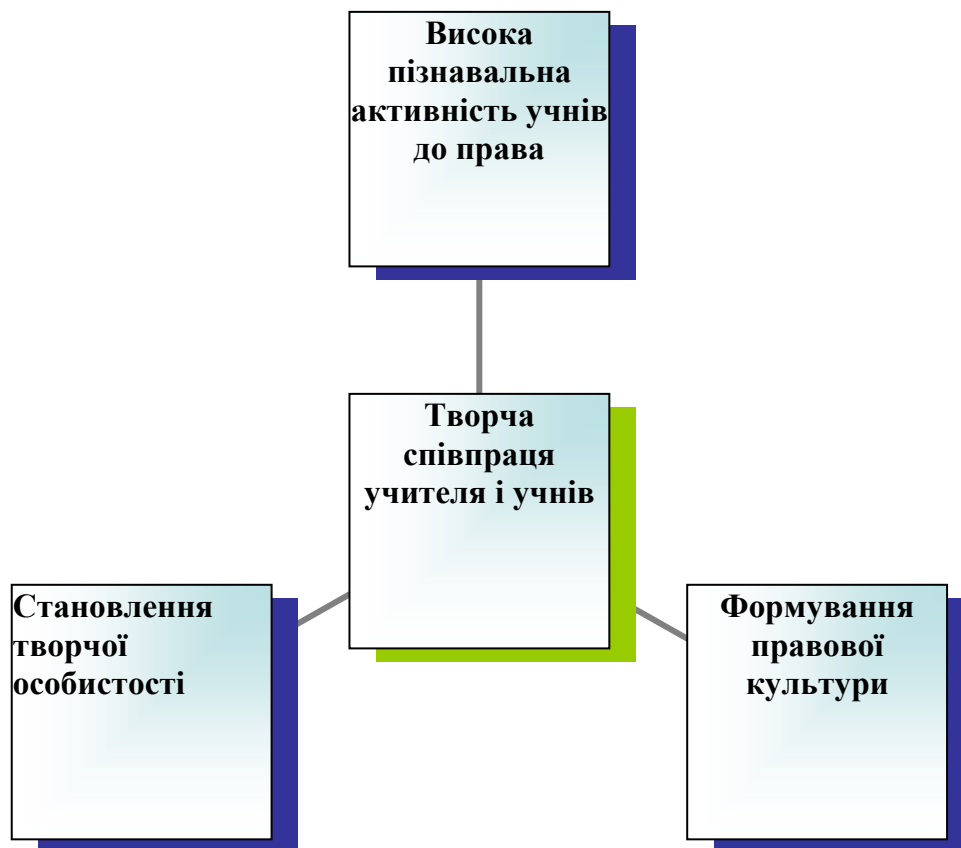
1. На кінець року 71% учнів мають достатній і високий рівень знань.
2. Підвищилась правова культура - учні не скоїли жодного правонарушення і проводять активну роз'яснювальну роботу в школі.
3. Щорічно в профільні ВНЗ на правові факультети поступають на навчання 2-3 випускника. Ще 3-4 після служби в збройних силах України

ідуть працювати в правоохоронні органи.

Постійний зв'язок з випускниками, які стали правоохоронцями - ще один важливий здобуток, який застосовується в педагогічному досвіді.

Взагалі, творчість, радість спілкування знову і знову надихає на пошуки нових більш плідних форм навчання.

Радість натхнення - це найголовніший результат співпраці учителя і учня на шляху формування високої правової культури і громадянської активності.